Álvur av Káks grundlovstale

Taler
Álvur av Kák
Retorikstuderende

Dato
6. juni 2024

Sted
Skuespilhuset, København

Omstændigheder
Álvur av Kák holdt tale grundlovsdag i Skuespilhuset for CPH Stage / Røst / Det Kgl. Teater.

Góðan dagin øll somul og góðan grundlógardag

Eg eiti Álvur av Kák

Som I forhåbentligt kan høre, kommer jeg fra Færøerne.

Da jeg var 5 år kunne jeg allerede tale dansk

jeg vidste at København var hovedstaden i Danmark

Da jeg gik i tredje klasse, fik vi dansk på skoleskemaet,

Jeg lærte at stave på dansk,

Da jeg var 10 år gammel, tog jeg til Danmark, helt alene, for at besøge mine kusiner. Jeg tog også med dem i skole.

Selvom mine kusiner er færøske, så vidste deres klassekammerater ikke meget om Færøerne. Fx vidste de ikke, hvad Ólavsøka er, altså Olaj.

Vores nationaldage.

Det eneste de kendte til Færøerne var vores sjove nissetøj, som de kaldte det.

Vores nationaldragter.

De blev undervist i en dansk folkeskole, hvor færøsk og grønlandsk sprog og

kultur slet ikke var en del af undervisningen.

Hvad med jer andre, der har gået i den danske folkeskole?

Har I fx lært om det grønlandske sprog eller hvad Ólavsøka er?

Da jeg selv gik på efterskole i Danmark og snakkede med en tyk færøsk accent på dansk - det som vi på Færøerne kalder for gadedansk - og sagde, at "jeg var fra Færøerne", så spurgte folk, om Færøerne var som Fanø, om det var en ø som Bornholm,

om hvorfor vi dræbte så mange hvaler,

de spurgte grønlænderne på efterskolen, om de boede i igloer.

de spurgte os, om vi var lande eller regioner

Vi blev mødt med undren, og de vidste ikke meget om os, fordi de ikke har lært om os.

Men vi er skrevet ind i grundloven, og hvis det er ensbetydende for os som del af rigsfællesskabet, hvorfor virker det så til, at I intet ved om os?

Jeg har været frustreret fra alle de gange jeg er blevet mødt af folk, som ikke ved noget om os, så jeg har tænkt på, hvad man kunne undervise i.

Man kunne undervise i, at det var forbudt at tale færøsk i de færøske kirker og folkeskoler indtil 1938.

Om hvorfor Færøerne og Grønland overhovedet er en del af rigsfællesskabet.

Man kunne lære om sproget,

hvordan man siger "jeg elsker dig" på grønlandsk

og "tak for ordet" på færøsk.

For vi har alle sammen et ansvar for rigsfællesskabet.

For det er vores fællesskab.

Og det ansvar kan vi ikke tage, hvis ikke vi kender til det.

Jeg siger ikke at imperialismen stadig gælder, men jeg kan blive overrasket over, hvor stor en betydning Danmark har for os, men vi ikke har for Danmark.

Men dét er der lavet om på.

Langt om længe er undervisning i rigsfællesskabet blevet en del af folkeskolens historiekanon.

Og jeg er glad for at den danske folkeskoles elever fra nu af skal undervises i øvrige dele af rigsfællesskabet.

For vi er tre lande i rigsfællesskabet.

Nu afspejles det forhåbentligt i undervisningen.

For selvom jeg har gået på en færøsk folkeskole, en dansk efterskole og to danske ungdomsuddannelser, så er alt jeg ved om Grønland, noget jeg har lært i min fritid.

Desværre.

For deres kultur, deres sprog er smukt.

Det er det færøske også. Og det danske i øvrigt

Bøgetræerne er flotte, men det er bjergene og gletsjerne i den grad også.

Jeg håber, at fremtidens unge grønlændere og færinger ikke skal gå rundt med samme frustrationer som mig.

Vi er iblandt jer hver dag.

Vi bor også i Esbjerg, Aarhus og Randers.

Selvom vi kunne bo i Runavík, Nuuk eller Norðagøtu.

Jeg er glad for, at den danske folkeskole arbejder for en god almen dannelse, og at rigsfællesskabet endelig er en del af den dannelse.

Jeg håber, at rigsfællesskabets fælles rødder, dens torne og blade kan vandes, uanset om man er på is, fjelde eller fladt land.

Jeg håber, at vi i rigsfællesskabet kan lære mere om hinandens forskelligheder og fælles historie, så vi kan møde hinanden med åbne og oplyste øjne i stedet for undren.

For der er ikke kun ét yndigt land i rigsfællesskabet – der er tre!

Takk fyri orðið

Kilde
Manuskript tilsendt af taler

Kildetype
Digitalt manuskript

Tags
Føroyskar Røður, Grundlovstale

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/alvur-av-kaks-grundlovstale